

HAGYATÉKI LELTÁR

A hagyatéki eljárás célja az elhunyt személy után maradt vagyon felmérése, jogi sorsának megállapítása és átadása az elhunyt jogutódainak. A hagyatéki eljárás két szakaszra tagolódik: a leltározásra és a közjegyző előtti eljárásra.

A leltározás során eljáró szerv a haláleset helye szerinti; az elhunyt utolsó belföldi lakóhelye szerinti; a hagyatéki vagyon fekvése szerinti önkormányzat jegyzője.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 2. § (1) bek.]

A leltározás is több szakaszra tagozódik: a haláleset bejelentésére, a hagyatéki leltározására és a hagyatékbba tartozó vagyontárgyak biztosítására.

Haláleset bejelentése

A halálesetet a haláleset helye szerinti jegyzőnek kell bejelenteni. Ezt általában a halottkém teszi meg, de bárki megteheti, akinek a hagyatéki eljárás megindításához jogi érdeke fűződik. Ilyen személyek az örökösök, a hagyományos, a hitelező.

A bejelentésnél a halál tényét igazolni kell. Erre anyakönyvi kivonat vagy - ennek hiányában -holtnak nyilvánítást, illetve halál tényének megállapítását tartalmazó bírósági határozat szolgál.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 1. § (4) bek.]

Hagyatéki leltározás

A leltározásra a meghalt személy utolsó belföldi lakóhelye, illetve (ennek hiányában) a hagyatéki vagyon fekvése szerinti önkormányzat jegyzője illetékes. A leltározás ugyan a jegyző hatáskörébe tartozik, azonban általában a polgármesteri hivatal - jegyző által irányított - köztisztviselője, a leltárelőadó végzi. [6/1958. (VII. 4.) IM rend. 3. § (1) bek.] A leltározásra a bejelentéstől számított 30 napon belül sor kell, hogy kerüljön.

Nem kell leltárt készíteni, ha az elhunyt után nem maradt ingatlan vagyon és az ingóságok értéke nem haladja meg a húszezer forintot. Erről a bejelentéskor kell nyilatkozni, a bejelentő hozzátartozó e nyilatkozatot aláírja.

Kötelező leltárt készíteni, ha az elhunyt után belföldön ingatlan vagyon maradt; az elhunyt után maradt ingó vagyon értéke a húszezer forintot meghaladja és olyan személy (kiskorú, gondnokság alatti, stb.) érdekelt, aki saját érdekeit nem tudja képviselni; nincs ismert örökös; devizakülföldinek minősülő örökös van; a leltár készítését az örökös, a végrendeleti végrehajtó, a hagyatéki hitelező, a jegyző kéri.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 4. § (2) bek.]

A leltárt általában a leltárelőadó hivatalos helyiségében - a polgármesteri hivatalban - készítik. Az érdekeltek itt adják elő a hagyatékra vonatkozó információikat. A helyszínen is sor kerülhet leltározásra, sőt: egyes esetekben ez kötelező is. Ilyen eset, ha kiskorú érdekei vannak veszélyeztetve; nincs ismert örökös; a jegyző, a közjegyző kéri. Ilyenkor általában tanú alkalmazására is sor kerül.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 5. § (1)-(3) bek.]

A leltározáson az érdekeltek jelen lehetnek. Ennek érdekében őket értesíteni kell a leltározás helyéről és időpontjáról. Távolmaradásuk a leltározás megtartását nem akadályozza.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 6. § (2) bek.]

A leltár elkészítéséhez külön nyomtatvány áll rendelkezésre, amit a leltárelőadó tölt ki. A leltár az elhunytnak a halál időpontjában tulajdonában lévő ingatlanaira és ingó vagyontárgyaira vonatkozó adatokat tartalmazza. Fel kell tüntetni a vagyontárgyak értékét is. Ezen túlmenően feltüntetendő az örökösöknek járó, de általa fel nem vett illetmény, nyugdíj, egyéb időszakos járandóság, követelés. Fel kell tüntetni a takarékbetétet is, kivéve, ha az örökösök kedvezményezettet nevezett meg.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 8-11. §]

A leltárt a leltárelőadó, a jelenlévő érdekeltek és a tanúk aláírják. A leltárt befejezése után 5 napon belül a jegyző megküldi a közjegyzőnek. [6/1958. (VII. 4.) IM rend. 12. §] Előfordul, hogy a halálesetet nem a jegyzőnél, hanem a közjegyzőnél jelentik be. Ha elegendő adat áll rendelkezésre, a leltárt - ilyen esetben - a közjegyző is elkészítheti. Amennyiben nem áll rendelkezésre elegendő adat ehhez, megkeresi az illetékes jegyzőt a leltár elkészítése érdekében.

Biztosítási intézkedések

Előfordul, hogy az örökagyó halála után vagyontárgyai - a hagyaték részei - őrizetlenül maradnak. Az őrizet nélküli vagyontárgyak megrongálódásának, eltulajdonításának veszélye fokozottan fennáll. Ezért az örökösök, a gyámhivatal, illetve a végrendeleti végrehajtó kérhetik a leltárelőadótól, a jegyzőtől, hogy tegyen biztosítási intézkedéseket.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 19. § (1) bek.]

Ilyen intézkedésre ismeretlen helyen vagy külföldön tartózkodó örökös, gondnokság alatt álló vagy törvényes képviselő nélküli kiskorú örökös esetén hivatalból is sor kerülhet. Biztosítási intézkedést a leltárelőadón és a jegyzőn kívül a közjegyző is tehet.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 19-20. § (1) bek.]

A leltárelőadó készpénzt, értéktárgyat, értékpapírt bírósági letétbe helyezheti; helyiségeket, szekrényeket, ládákat lepecsételheti; ingókat zár alá vehet; egyes tárgyakat megbízható személy gondozására bízhatja; értékesítést rendelhet el.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 21. §.]

Ezek az intézkedések a leltár közjegyzőnek való megküldéséig állnak fenn, de a közjegyző továbbra is fenntarthatja az indokolt intézkedést.

A közjegyző - a fentiekén túlmenően hagyatéki zárlatot rendelhet el; ügygondnokot rendelhet ki; a jegyző kezelésére bízhatja azt a vagyont, amelyet valószínűleg az állam örököl; elrendelheti ingók értékesítését; egyéb szükséges intézkedést tehet.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 22. §.]

Ha valamelyik érdekeltnek a biztosítási intézkedés sérelmet okoz, megfelelő biztosítékot adhat, így az intézkedés mellőzhető. A biztosíték készpénz, takarékbetét, értékpapír lehet, amelyet bírósági letétbe kell helyezni.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 23. § (1) bek.]

A leltárelőadó által elrendelt biztosítási intézkedések hatályukat veszítik a leltárnak közjegyzőhöz megküldésével. Fennmaradásukat a közjegyző végzéssel rendelheti el, ugyanígy dönthet az ő általa elrendelhető intézkedésekről.

Jogorvoslat

E végzés ellen a felek a közjegyző székhelye szerinti megyei (fővárosi) bírósághoz fellebbezést nyújthatnak be.

[6/1958. (VII. 4.) IM rend. 28. § (2) bek.]

Jogszabályok:

6/1958. (VII. 4.) IM rend. a hagyatéki eljárásról